

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

8. Tectum & Dimensiones Domus Sapientiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

inquit, Dominus, (d) Christus Iesus, Murus nobis, & Propheta eius Antemurale sunt positi, quia ad nos, quos ipse perfecte protegit, etiam Prophetarum verba in fidei constructionem venerunt. Eadem analogia dicas, Antemurale Domus Sapientiæ, esse Apostolos, Doctores Ecclesiæ, Concionatores, Confessarios, scientiarum, ac litterarum Magistros. Sed in omnibus istis est Murus & Antemurale Præses Sapientiæ, fidei, ac bonorum operum Christus Iesus. Saluator, inquit, S. Hieronymus est *Murus bonorum operum, & Antemurale fidei. Non enim sufficit Murum habere fidei, nisi fides bonis operibus confirmetur.*

IESVS CHRISTVS est Domus Sapientiæ. id est, suæ, Murus & Antemurale, Arcis suæ fossa & vallum, Urbis suæ propugnaculum, & Turris, id est, omne præsidium, tutamentum, robur: multo verius, quam olim Scipio Romanis contra Hannibalem, & Carthaginenses dicebatur fossa & vallum. Porro, ne hoc ignoretis, per *Antemurale* intelligit Propheta, aut vallum, & semilunam, quæ fit ante portam & muros, vt ab ijs ciues hostem arceant; aut ipsa rotunda valla, quæ instar turrium excurrunt inter muros ac prominent, vt ex ijs, incolæ hoste ad muros accedentem iaculis configere, ac depellere possint. (a)

(a) *Lege Delrium Adag. 743. Murus & Antemurale. p. 335.*

ARTICULUS VIII.

TECTVM ET DIMENSIONES

Domus Sapientiæ.

QVIS non miretur Architectricis Sapientiæ fabricam, cui nihil planè deest, siue ad ornatum & ele-

elegantiam, siue ad defensionem & præsidium, ut audi-
uistis hætenus, in eam eductam esse altitudinem, ut
mortalium oculi illius cacumen attingere nequeant.
Quippe cum apex cælum penetret, tegaturque tanta
moles pectinatim adsurgente. TERTIO Perfectionem
Christianæ, quod ultra id omne ubi pluit, iungit, gran-
dinat, supraque ætheris immensa spacia, nec nisi Dimi-
nuitatis folio terminatur. Perfectionem spectare debent
Sapientiæ studiosi, infimo, aut mediocri aliquo, siue
scientiæ, siue probitatis gradu nequaquam contenti.
Quod si perfectionem præscripsit omnibus suis audi-
toribus cælestis Magister, quanto magis sibi familiari-
bus ac domesticis discipulis, quales sunt, qui in Dom-
Sapientiæ excubant: His dictum signatè. (a) *Estote
Perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est.* Emphaticè
habet pronomen. *Vos.* Vos mihi peculiariter cari, Vos
Sapientiæ dediti, Vos in gymnasio meo assidui. Ad idem
hortatur Doctor gentium: *Fratres gaudete: perfecti estote,* ut
ad Corinth. XIII. Et ad Colossenses scribens, monet: *Ut
exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo* IESU. Co-
nantur multi esse perfecti Grammatici, perfecti Orato-
res, perfecti Philosophi, Medici, Legulei, Theologi, in
eruditione, facundiâ, speculatione, subtilitate, dicendi
agendique dexteritate; conetur esse perfectus Sapien-
tiæ studiosus, præterea, in probitate, virtute, & Patris
cælestis imitatione. Audiat Leonis Papæ paternam ad
hortationem: (a) *Inuenimus hominem ideò ad imaginem Dei
conditum, ut imitator sui esset Auctoris; & hanc esse naturalem
nostri seminis dignitatem, si in nobis, quasi in quodam speculo Di-
uina Bonitatis forma resplendeat. Estote ergo perfecti. Sa-
pientiæ Amatores, sicut Pater vester cælestis perfectus est:* not-

(a) *Math. v. 44. Luca vi. 36. 1. Coloss. 25.* (b) Leo P. Serm. 1. de le-
iunio mensis x.

per æqualitatem, cùm diuina *Perfectio* omnem creatam in infinitum transcendat, sed per imitationem, quæ in factis, dictis, & moribus vestris resplendeat.

PORRO, sustentatur Tectum *Perfectionis* in Domo *Sapientiae*, crassissimis veluti Trabibus & tignis, ex vario ligno, & imputribili, ebena, buxo, cedro, & odorata cyparisso, vitæ, & exempli veterum in Ecclesiâ Christi Sapientum, qui nos præcesserunt: horum enim æmulatione, & morum expressione, sed præcipuè Capitis omnium Christi Domini, ad perfectionem in quolibet scientiarum ac virtutum genere tendimus. Quot autem fuerunt omni seculo? quis enumeret? & quas non virtutes, ad imitandum reliquerunt? Apostoli zelum, Martyres fortitudinem, Confessores Prudentiã, Religiosi sobrietatem, Castitatem Virgines. Nominatim, feruorem Ignatius, suauitatem Cyprianus, constantiam Athanasius, religionem Ephrem, modestiam Basilius, diligentiam Nazianzenus, prudentiam Ambrosius, acrimoniam in dicendo & agendo Augustinus, laborum tolerantiam Hieronymus, facundiam Christianam Chrysostomus, misericordiam Paulinus, grauitatem Leo, Sanctitatem Gregorius, fidem Fulgentius, demissionem Vincentius, pietatem Bernardus, castitatem Thomas, magnanimitatem, Catharina post MARIAM, Virgo Sapientissima, in Domo Sapientiae enutrita.

IAM verò non est minus longum & latum, quam sit altum *Ædificium* Dominae, & Magistræ nostræ. Est latius, quam oculis dimetiri possimus, ob dilatatam in omnes Caritatem. Sine hac enim non consistit hæc structura in vilo, quamuis sibi videatur Sapiens, & ceterorum Doctor. Audiatur Doctor gentium; *Si linguis hominum loquar & Angelorum, Caritatem autem non habeam, factus sum velut æsonans & cymbalum tinniens. Et si habuero*
prophe-

prophetiam, & nouerim mysteria omnia, & OMNEM SCIEN-
TIAM: & habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, Ce-
ritatem autem non habuero, nihil sum I. ad Corinth. XII.
Longitudo etiam Domus Sapientiæ visus nostri facul-
tatem excedit, & Mansuetudinis ac Tolerantiæ Longa-
nimitatem, quæ nisi semper studiosum doctrinarum
comitetur in tot laboribus & vigilijs, inter tot mundo-
rum obtreccationes, inter tot spinas, quibus Veritas
ceu rosa, circumsepitur, nunquam in vlla vel scientiæ
vel virtute ad perfectionis culmen perueniet.

ARTICVLVS IX.

CONCLAVE COLUMNATVM

Domus Sapientiæ.

DESCRIBENDA iam essent, vel depingenda potius
ut in omnium conspectum vërent, Domus Sapien-
tiæ. atrium, aula, cubicula, conclauē, ambulacrū, aliæque
partes amplissimi palatij. Sed vos ex vna coniecturam
facite reliquarum: nam ad eius modum, elegantiam, &
cultum confirmatæ sunt ceteræ. Est Conclauē, siue, ut
nunc vocamus, Aula, in penetralibus intimis Domus,
in quâ commoratur Regina Sapiētia: habet plura im-
terius cubicula, propè verò Ambulacrum amœnissimū.
(vulgus *Galeriam* appellat) constat totum opus Co-
lumnis septem, pulcherrimo ordine, proportione, ac
symmetriâ positis & commixtis, & ipsiusmet Sapiētiæ
ludētis, manu mirabili artificio excisis ac formatis. Sunt
autem ex vario lapide, nitore leuoreque cum marmore
Pario haud conferendæ, quippe excellentiores. Singu-
larum